

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

De Officio Defunctorum. II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40233

in antemeridianum & pomeridianum. Vtrumque verò, auspice B. Virgine, inchoari debet, præmissis eiusdem Horis paruis, Matutino & Vesperis maioribus, de Officio diei: & eo casu omittitur *ψ.* in fine, *Fidelium animæ.* Reliquæ Horæ postponuntur, vti minores Horis Canonicis. Prima de beata Virgine dicitur, antequam legatur Martyrologium; quod non est pars Horæ primæ, sed quid superadditum, vt supra docuimus: vnde & à multis legitur extra Chorum in loco Capituli.

14 Extra Chorum dicitur pro oportunitate temporis. Et primò ante quamcumque Horam dici debet Saluatio Angelica, vt in Breuiario 1550. præscribitur, & Durand. docet *lib. 5. cap. 2.* tum in fine vltimæ Horæ, si plures simul recitentur, vt Durandus *ibidem.*

15 Diuidi quoque potest in priuata recitatione, ex causa, Matutinum à Laudibus, dicta in fine Salutatione Angelica, & eadem repetita ante Laudes; vt in simili casu diximus de Horis Canonicis cum Nauarro *suprà Sect. 4. cap. 2. num. 3. & 4. pag. 52.*

16 Proposita est Indulgentia centum dierum recitantibus dictum Officiu iuxta Rubricas Breuiarij à Pio V. in *Bulla eiusdem Breuiarij.*

De Officio Defunctorum.

C A P. I I.

Officiu Defunctorum dictum est Agenda à Walafrid. *cap. 25.* & à Durand. *lib. 7. cap. 35.* quia agere significat celebrare. item Exequiæ, ab August. *lib. de Cura pro mortuis:* non quia extra alia sequuntur, vt quidam definiuere; sed quia, ex Durand. *ibid.* extra viuos mor-

tui sepeliuntur, & extra Horas Canonicas hoc Officiu proprius habet ritus. Donatus definit Exequias, quia mortuus præibat, ceteri sequebantur in funere. Cùm autem hodie in funere præcedat Clerus cadauer mortui, dicere possumus, nos mortuum sequi, quia obiit ille prius. Exequias explicat ab executione dictas Mutius Capucinus *de Offic. mort. cap. 6.* quia, inquit, executioni mandanda est Defunctorum voluntas.

2 De hoc Officio habetur Canon *Extra. de Celebratione Missar. cap. Cum cantantur* * ab Apostolis ortum habet, ex Dion. *de Ecclesiast. Hierarch. cap. 7.* ab Origene auctum fuisse dicitur, teste Augustino in *lib. Enchirid.* & Ilidoro *de Officijs Ecclesiasticis.* S. Augustino tamquam auctori tribuit Iacobus de Valentia in *Exposit. Hymni Te Deum.* Auctor ligni vitæ *lib. 5.* auctorem huius Officij facit Amalariu *cap. 79. de Ordine Antiphon.* indicat, se collegisse ex Romano & Mertenfi Antiphonarijs ea quæ recta sibi visa sunt de ordine sepulturæ. Responsoria composuit Mauritius Episcopus Parisiensis, qui obiit anno 1196. teste sancto Antonino citato à Demochare *Tom. 2. de Sacrificio Missæ cap. 18.* Orationes, *Deus qui inter Apostolicos, & Fidelium,* habentur in Sacramentario Gregoriano. Pius V. addidit Orationes tres, nimirum pro die Depositionis Defuncti, Anniuersario, patre & matre Sacerdotis, vel recitantium eandem Orationem, non cuiuscumque; in quo non pauci errant: & tamen Oratio ipsa indicat, de patre & matre recitantis tantum ibi fieri commemorationem; non aliorum. Oratio *Absolue* est in Sacramentario Gregoriano. Clemens VIII. addidit alia

alias duas pro Defuncto & Defuncta, quæ erant necessariae pro vario Defunctorum ritu: quarum prima, *Inclina*, legitur in Sacramentario citato; reliquæ sunt posteriores Sacramentario. in reliquis nulla est mutatio. Idem est Officium apud Radulph. *loco cit.* & in Breu. M.S. & in edito 1550. Conclusiones Orationum in Breuiario diuersa sunt à conclusionibus in Officio Defunctorum Ritualis Romani, in quo semper dicitur, *Per Christum Dominum nostrum*, sed in Breuiario datur ritus Officij in ordine ad Officium de die diuinum; in quo ea est conclusio, *Per Dominum nostrum Iesum Christum*, &c. in Rituali verò traditur Officij ritus in ordine ad exequias, in quibus vnica est conclusio, *Per Christum Dominum nostrum*. & hac ratione non pugnant inuicem Breuiarium & Rituale Romanum.

3 Inchoationes & expletiones huius Officij non fiunt vt in Horis Canonicis, ad tristitiam significandam, ex Walaf. *cap. 25. de Eccles. Obseru.* & simili modo, ait Alcuinus *cap. panult.* celebramus hæc Officia, quo celebrantur in iis diebus quibus Christus descendit ad inferna. Matutinum dicitur Vigiliæ ab Alcuino *de Exeq. mort.* in quo Inuitatorium dicitur vt in propria Rubrica, nempe in die Commemorationis omnium fidelium Defunctorum, & in die depositionis seu obitus Defuncti, etiamsi vnum tantum dicatur Nocturnum, vt habetur in Rituali Romano. Itemque in die depositionis tertio, septimo, trigesimo, & Anniuersario; & regulariter, quando tres Nocturni dicuntur, etiam ex Durando *lib. 5. cap. 3.* quia ad solemnius Officium inuitandi sunt plures. Per annum autem omittitur, quia in hoc

Officio exequias Christi in Parasceue fieri solitas imitatur, Durand. *ibidem*. Nocturni verò tres dicuntur in crastino Omnium Sanctorum, vt in prædicto Bren. M. S. & apud Radul. & in depositione Defuncti, nisi aliud impediatur, ex Rituali Romano Pauli V. duplicatis Antiphonis. In quibus Nocturnis, ex Alcuino, significantur illa Officia nocturnalina, quæ in morte Domini celebrantur. In ferialibus autem tres Lectiones cum tribus Psalmis, seu vno Nocturno, & Laudibus, ad repræsentandum, ex eodem Alcuino, triduanam Christi sepulturam. Et ideò neque ad Lectiones datur benedictio, neque in fine dicitur *Tu autem*, sicut nec in triduo mortis Christi, Durand. *lib. 5. cap. 2.* Antiphona nona, *Situit anima mea ad Deum viuum*, ita legenda est, licet in Psalmo dicatur, *ad Deum fortem* (non fontem) *uiuum*: & habes exempla in Breuiario Antiphonarum, quæ paululum discordant à Versu Psalmorum, quorum sunt Antiphonæ; vt in 2. Antiphona 1. Nocturni Dominicæ. In fine Vesperarum & Laudum dicuntur preces semper genibus flexis, etiam quando omittuntur Psalmi. Episcopis autem in *Cærim. Epis. lib. 2. cap. 10.* pro eorum dignitate præscribitur, vt stantes dicant Preces: quod non debet esse commune reliquo Clero. Dicitur *Pater noster*, *Et ne nos*, alta voce. quod in M. S. Breuiar. traditur. in Breuiar. 1550. malè negatur. Quem ritum in Vesperis restituit Pius; & in Laudibus explicauit magis Clemens VIII. Versus autem frequentissimus, *Requiem æternâ*, &c. habetur in Sacramentario Gregoriano: qui diuiditur in fine Psalmorum, & in Precibus; licet in Responsorijis sit vnus Versus, contra P. Ruiz, vt sit loco

loco *Gloria Patri*, &c. in fine Psalmorum. Auctores facit Apostolos huius Versus Michaël Timoth. in *quest.* 300. q. 17. Psalmi verò in fine Vesperarum & Laudum non dicuntur in Commemoratione omnium Defunctorum, neque in depositione Defuncti, si tres Nocturni dicantur, ex Rituali Romano Pauli V. neque in Officio Duplici, pari ratione. Contraria enim est ratio illorum, ac noni *q.* longioris, *Libera me*: quod non modò dicitur in prædicta Commemoratione, sed etiam quodcumque dicuntur nouem Lektionen: quare omittuntur illi Psalmi, quando dicitur hoc Responsorium. Versus qui dicuntur post Psalmum, si pro vno sit Officium, dicuntur in numero singulari, sicut & Oratio sequens: reliqua in toto Officio non mutantur, neque Versus post Orationem; quod in Rituali Rom. habetur.

4 Orationes tres dicuntur sub vna conclusione diuerso modo ac in Missa; in qua prima Oratio concluditur, & duæ aliæ per modum commemorationis adduntur. Sed in Officio commemorationes non sunt, cum Antiphonas & Versus non habeant; & ideò vnius Orationis rationem habent, ad quam totum Officium ordinatur. Oratio *Fidelium* si sola dicitur, habet conclusionem valde propriam; si cum prioribus duabus, habet breuiorem, & communem tribus, quæ diriguntur ad Deum conditorem & redemptorem, diuersam à conclusione quæ habetur in Missa, Maioribus ita volentibus, qui diuersimodam conclusionem assignauere in Missali, Breuiario, & Rituali. Versus *Requiescant in pace* dicitur in fine, omnibus surgentibus, tam in Vesperis quàm in Laudibus, eo modo quo diximus de *Benedi-*

canus Domino Sect. 5. cap. 17. numero 8. pagina 96. nisi consuetudo sit alia.

5 Quæritur: An, quando Vesperæ Defunctorum & Matutinum dicuntur separatim ab Horis Canonicis, siue in Choro, siue extra Chorum, præmittenda sit secretò Oratio Dominica? Hoc obseruat Cappella Papalis in Festo Omnium Sanctorum, in quo, omissis secundis Vesperis de Festo, ne Vesperæ Defunctorum inchoentur ex abrupto, recitatur prius Oratio Dominica: quæ item repetitur ante Matutinum. quod notat Christophorus Marcellus in *Carim. Pap. lib. 2. Sect. 2. cap. 24. & 25.* & exemplo Cappellæ idem præscribitur in *Carimon. Episcop. lib. 2. cap. 10.* etiam si Vesperæ Defunctorum iungantur Vesperis de Festo. Certè Rituale Romanum non præscribit Orationem Dominicam, licet agat de Officio separatim dicendo ab Horis Canonicis: quare placet non dici regulariter. Illud quoque est notandum, quòd si aliquando diuidatur Matutinum hoc à Laudibus, eo casu in fine Matutini dicuntur Preces sine Psalmo cum Oratione, seu Orationibus, vt congruo sine terminetur.

6 Adhuc quæritur: An Vesperæ dicendæ sint ante Matutinum, quod præfente corpore manè cantatur ante Missam, cum ex sint primæ Vesperæ, & tamen manè non est Vesperarum tempus. Respondetur, omittendas esse eas Vesperas, quæ pridie Matutini Officij recitari nequeunt. Nostri igitur Clerici, qui tenentur pro Defuncto ex nostris recitare ter Officium Defunctorum, tribus scilicet diebus; si nocte moriatur ille, non tenentur in Choro ad primas Vesperas; aliàs autem recitare

tare debent coniunctas Vesperas diei, si feriales sint, alioquin post Completorium, non habita ratione Officij, sed Suffragij. Qua ratione, primo die poterunt manè cantare semel Matutinū, & iterum à prandio post Vesperas 2. Matutinum, & deinceps sequenti die tertium, vt celerius ille iuuetur. Sed congruentius quolibet die manè cantatur Matutinum tribus dictis diebus, vel ea ratio saltem ineatur, qua Vesperæ nullo modo secundæ (quas non habent Defuncti) videantur esse.

7 Non habent Defuncti secundas Vesperas, ad significandum, quòd hoc Officiū finem habebit, quando animæ ab omni pœna liberatæ Deo fruuntur, Beletth *cap. 160.* sed, mea sententia, demuntur ad minorem Officij solemnitate, vt fit in Festo Simplici.

8 Omittitur hoc Officiū tempore Paschali, quia, inquit Durand. *lib. 6. cap. 72.* ad Christum solum eo tempore dirigenda est mens: neque interea patiuntur animæ dispendium, quia & beneficia nostra sunt illis communia; & nec expressius memoria pro illis fieri posset, quam agendo memoriam de morte, Christi (nota pro sequenti casu) & eiusdem resurrectione, per quam à pœnis liberari expectant. extra Chorum tamen vtile est ipsa Officia dicere. Hæc Durand.

9 Item omittitur in Hebdomada maiori: quod à Pio V. fuit statutum: nam apud Durand. *loco citato*, in Breviar. M.S. & 1550. triduum tantum vltimum dictæ Hebdomadæ excipiebatur. causam attulimus *num. preced.* Aliam adfert Radulph. *Propos. 20.* ob dierum incongruentiam, sicuti tempore Paschali ob temporis iucunditatē. & hanc intelligo causam. Incongruentiam verò ille non explicat: fortasse,

quia pro Christo solo, non pro aliis, in Hebdomada maiori debemus esse in tristitia summa.

10 Item in Festis nouem Lectionum; quod habet etiam Radulph. *loco citato*, ob dierum ait festiuitatem: in M.S. & 1550. idem præscribitur. Nisi adimplenda sit Defunctorum voluntas, pro qua permittitur separatim dici Officio dici à sacra Rituum Congreg. *die 12. Iunii 1628.*

11 Dicitur verò debet prima die cuiuscumque mensis non impedita Festo nouem Lectionum, & vt ait Alcuinus, in Calendis. Ceterè, vt quanto cyùs Defunctis suffragemur, & semel saltem in mense omnibus Defunctis communibus Ecclesiæ Suffragiis. Quòd si sola dies vltima mensis sit libera, ea die dicatur; licet in sequenti die rursus pro mense sequenti dicendum foret. quod adnotauimus in Ordine nostro perpetuo Tab. 13. 14. mense Maio.

12 Sed quid, si in Aduentu & Quadragesima dici non queat in mense Decembri, & Martio, in Feriis secundis, de quo ritu dicemus statim; vtrum ratione mensis erit semel saltem recitandum prima die non impedita Festo nouem Lectionum? Contingit casus in Aduentu, quando Dominica 1. Aduentus occurrit die 29. Nouembris, vt videre est in Tabulis nostri ordinis perpetui Tabula prima, octaua, & aliis. Et in Quadragesima vnicus etiam est casus, quando Feria 4. Cinerum occurrit in die 28. Februarij vt in Tabul. 25. eo enim anno Feriæ 2. omnes sunt impeditæ Festis nouem Lectionum. Andreas Castaldus in suo *Carim. lib. 3. cap. 7. nu. 8.* negat debere dici ea ratione; quia in Quadragesima hoc Officiū est annexū onus dici, nempe Feriæ 2. & idem valet in Aduentu: sed

sed ratio non conuincit, quia onus annexum Feriæ secundæ non tollit onus, quod potest esse ratione primæ diei mensis. Vnde accidit in Feriâ secundâ per annum dici Missam pro Defunctis, vt in Rubricis Missalis tit. 5. n. 2. & Feriâ tertiâ, quæ sit prima mensis sequentis, dici Missam quoque pro iisdem ratione Rubricæ n. 1. Ea igitur verba, *Ante Quadragesimam prima die non impedita dicitur Officium Defunctorum;* &, *Ante Aduentum prima die non impedita dicitur Officium Defunctorum,* ita sunt intelligenda, vt intra Quadragesimam & Aduentum nulla habeatur ratio mensis. Et confirmatur ex Rubrica generali Missalis tit. 5. n. 1. cuius verba sunt: *Prima die cuiusque mensis (extra Aduentum & Quadragesimam) dicitur Missa pro Defunctis,* quæ certè respondet Officio Defunctorum. Et ratio est, quia nulla habita ratione mensis, fiunt Suffragia sapiùs, hoc est, semel in Hebdomada tam Aduentus quàm Quadragesimæ. Si verò aliquo anno (quod rarò contingit) Feriis secundis omnibus impeditis, non dicatur Officium Defunctorum, parum refert.

13 Dicitur præterea hoc Officium in Feriis secundis tam Aduentus quàm Quadragesimæ, hoc est, initio Hebdomadæ, vt citiùs Defunctis suffragemur. Qui ritus præcisè in Feriâ 2. ortum habuit à Monachis Gamungensibus, ex Petro Damiani anno 1056, quod adnotauit etiam Baron. *eadem anno:* vel dici potest, quia cælum creatum fuit die Lunæ, idèò petit Ecclesia, vt in cælum transferantur animæ de Purgatorio. In Quadragesima verò quotidie recitabatur, ex Radulpho *loco citato.* Pius autem V. Feriâ 2. contentus, nihil ultra iussit.

14 Quæres: Occurrente Vigilia Natiuitatis Domini in Feriâ 2. Hebdomadæ 4. Aduentus, vtrum ea die recitandum sit hoc Officium. In Breu. M. S. & 1550. aperte negatur: quia non debent dici Vesperæ, nisi dicatur etiam Nocturnum cum Laudibus. Nocturnum autem cum locum habeat post Laudes diei, non congruit deinde, vt post Laudum Vigiliæ Officium, quod ex Duplex, dicatur Officium Defunctorum; & eò magis, quia est Officium Duplex priuilegiatum, quod excludit omne aliud Duplex. Adde, omitti eodem die Officium beatæ Virginis paruum; cum tamen agatur eadem die de proximo partu Virginis: quantò magis Officium Defunctorum, quod minuit iucunditatem illius Vigiliæ. Denique si concedatur Officium Defunctorum, etiam in Missa fiet commemoratio eorumdem; quæ tamen nullam admittit commemorationem, nisi Dominicæ, si in ea occurrit Vigilia: imò & posset celebrari Missa de Requiem in ea Vigilia, à qua excluditur Duplex Festum, & Missa consequenter Defunctorum, quæ prohibetur dici in Festo Duplici. At Castaldus *in Carim. lib. 3. cap. 1. n. 9.* concedit, posse dici Officium Defunctorum in Vigilia Natiuitatis ratione Feriæ 2. tum quia non est impedita Festo nouem Læctionum; tum quia in ea Vigilia excluditur tantum à Rubricis Officium paruum B. Virginis; & addit prudentissimè, potiùs esse recitandum pridie Vesperæ, vbi est consuetudo; quæ certè non tollitur à Rubricis Breuiarij in Officio Defunctorum. Cui tamen respondeo, in Breu. M. S. & 1550. expressè prohiberi Officium Defunctorum à Completorio pridie Vigiliæ Natiuitatis cantato. Et ad primam rationem dico, æqui-

æquiparari, & præcedere Officium dictæ Vigiliæ, si comparetur cum Festo quolibet nouem Lectionum: ad alteram, ibi non excludi Officium B. Virginis cum particula restrictiua tantum; sed omitti de Officio Defunctorum id præscribere, quod præscriptum iam fuerat de Officio paruo B. Virginis. imò non fuit necesse aliud decernere, sumpto argumento à fortiori, vt diximus, si excluditur Officium B. Virginis, ergo multò magis Defunctorum.

15 Accedamus ad horam recitandi huius Officij. Et Vesperæ quidem recitari debent post Vesperas etiam Festi Duplicis, si Feria sequatur, vt in Breuiar. M.S. & 1550. Et sacra Rituum Congregatio 23. Maij 1603. pro prima die mensis, si hæc sit libera à Festo nouem Lectionum, decreuit, Vesperas Defunctorum recitandas esse vltima die præcedentis mensis, licet ea sit festiua de præcepto; vt populus frequens post auditas Vesperas Dominicæ, vel Festi, audiat statim & Vesperas Defunctorum pro Suffragiis generalibus: sicut in Dominicis Aduentus & Quadragesimæ fieri solet in Vesperis pro Officio Defunctorum, sequenti Feria secunda persoluendo. Qui ritus mihi placeret quàm maximè, in iis etiam Regularium Ecclesiis, in quibus, vi Regulæ, qualibet Feria 2. vel alia non impedita, solet singula Hebdomada recitari Officium pro Defunctis fratribus, consanguineis, & benefactoribus. Defunctis autem vtilius esset; quia contingere potest, vt, dempta Feria 2. reliquæ Feriæ sint impeditæ Festis nouem Lectionum, & sic in ea Hebdomada non dicatur Officium.

16 Matutinum verò Defunctorum

post Laudes diei recitatur in Breuiario M.S. & 1550. Cui Rubricæ inhærendo sacra Rituum Congregatio prohibuit, in Festo Sanctorum omnium cantari Matutinum Defunctorum vesperti, & iussit recitari in ipsamet die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum post Laudes diei, 1. *Septemb. 1607.* Episcopis autem tantum conceditur, vt in die Festo Omnium Sanctorum possint in suis Ecclesiis recitare cum Clero suo Matutinum Defunctorum, vt dicitur in Cærim. Episc. lib. 2. cap. 10. ea certè de causa, vt sequenti maue liberiores sint ad Missam solemniter cantandam pro Defunctis: quæ causa satis apertè significatur initio prædicti capitis.

17 Consuetudo tamen illa Regularium recitandi Matutinum Defunctorum vesperti post Completorium pro die sequenti, non videtur improbanda, si de Officio ex vi Regulæ agatur; neque etiam ex vi Rubricarum, in quibus dicitur: *Nisi alia sit consuetudo Ecclesiarum.*

18 Restat vltimò dicendum de obligatione ad hoc Officium recitandum: hæc autem nulla est, excepta Commemoratione omnium Defunctorum, de qua diximus *sect. 7. c. 13. pagina 171.* nulla, inquam, est, soluenne nos Pío V: in Bulla Breuiarij ab antiqua obligatione, & ab omni peccato; exhortante tantum, & Indulgentia centum dierum pro vnaquaque vice ad præscriptum Rubricarum proposita, alliciente. Ex quo Nauarrus recitur, qui ante Pium V. *de Orat. cap. 10. nu. 4.* docuerat, Officium Defunctorum certo die præscriptum in Breuiario esse partem Horarum Canonicarum.

19 Quòd si aliunde oriatur obliga-

B b tio

tio recitandi Officium Defunctorum, puta, ex voluntate testatorum; in iis quidem diebus, quibus conceditur Missa de Requiem (qua de re in *primo Tomo diximus pag. 11. & 12.*) absque dubio recitari poterit.

20 In aliis verò diebus, in quibus prohibetur Missa de Requiem, adhuc tamen recitari poterit (exciperem Festa primæ & secundæ classis, & triduum maioris Hebdomadæ postremum) etiam in Choro: quia dispar est ratio inter Missam & Officium Defunctorum. illa namq; suppleri potest cum Missa de die, eo modo quo docuimus in *primo Tomo pag. 223. à num. 19. & seqq.* non autem Officium cum Officio de die: vel præter cantatam Missam de die in Collegiatis, potest cantari altera de Requiem, ut Romæ fit quotidie in Ecclesia S. Petri. Festum autem, etiam de præcepto, ex minus solemnibus, non impedit recitationem huius Officij, ut patet ex dictis supra *num. 10. 15. & 17.* maxime si adsit Ecclesiarum consuetudo.

21 Pius itaque V. tam in Bulla quam in Rubricis loquitur de Officio Defunctorum ex communi intentione Ecclesiæ pro Suffragiis generalibus recitando in Choro, remittens antiquam obligationem illud sæpius recitandi, & quotidie, ut olim, in Quadragesima; tum præscribit eos dies, quibus illud idem congruentius recitari vel omitti debet: non autem excludit obligationes proprias ex testamenti Defunctorum rationabiles.

22 Si tamen accidat in his obligationibus aliqua necessitas ex causa rationabili reducendi, aut commutandi, aut eas moderandi, ad tempus, seu in perpetuum, declarauit sacra Tridentini Concilij Congregatio *Sess. 25. cap. 4.*

posse Episcopos in Synodo, & Regularium Superiores in Capitulis Generalibus circa hæc Officia decernere quidquid magis expedire iudicauerint, ea commutando in Missas, &c. si ante Concilium ea fuerint imposita: quod postremò à nobis additum eadem sacra Congregatio significare visa est in *Decretis de celebratione Missarum sub Urbano VIII. 21. Iunij 1625. §. Ac primo.* vbi, dum prohibet reductionem Missarum post Concilium, non ante illud, indicat aperte, eam fuisse mentem sacri Concilij, de qua dubitabant Doctores Fufius Moneta noster de *Comm. ultim. vol. quest. 11. conclus. 4. num. 367. & seq.* de his Officiorum commutationibus agit. hoc loco hæc satis.

De Psalmis Gradualibus.

C A P. I I I.

FAciamus gradum, ordine Breuiarij, ad Psalmos Graduales, qui dicuntur Canticum graduum & ascensionis, ex vi vocis Hebrææ *Amahaloth*. Et Græci quidem, Theodoretus & Euthymius, docent, Cantica hæc intelligenda esse ad litteram de ascensione Iudæorum à Babylone in Ierusalem, Spiritu sancto per os David præcinente calamitatem eorum, & libertatem. Alij, è quibus Durand. *lib. 5. cap. 2.* malunt esse compositos hosce Psalmos, ut canerentur in ascensione quindecim graduum Templi Salomonis: tot enim fuisse affirmat S. Augustinus *Tract. in Psalm. ultimum*; cui Lyranus subscribit; & significant ascensiones Electorum in Deum per quindecim gradus. Septenarius enim veteris Testamenti est, octonarius noui Testamenti est numerus, ex
Am-